

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 508/2015-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. januára 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Radkom Timkaničom, Jakobyho 3098/19, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 137/2005 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 137/2005 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice I prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 137/2005 konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDACTED] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice I je p o v i n n ý uhradiť trovy konania [REDACTED] v sume 355,73 € (slovom tristopäťdesiatpäť eur a sedemdesiattri centov) na účet právneho zástupcu JUDr. Radka Timkaniča do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. októbra 2015 doručená s'ťažnosť [REDACTED] (ďalej len „s'ťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 137/2005 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Zo s'ťažnosti a z jej príloh vyplýva, že s'ťažovateľka – v právnom postavení žalobkyne v konaní o náhradu za bolestné a s'ťaženie spoločenského uplatnenia a náhradu účelných nákladov spojených s liečením spolu vo výške 66 976,43 eur – je účastníčkou konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 34 C 137/2005 od decembra 2005. Ako ďalej s'ťažovateľka uvádza, okresný súd „... vedie uvedené konanie pod sp. zn. 34 C 137/2005 a toto nebolo ku dňu podania tejto ústavnej s'ťažnosti právoplatne skončené. Konanie ku dňu podania tejto ústavnej s'ťažnosti trvá takmer desať rokov a nebolo v ňom zatiaľ vydané ani prvostupňové rozhodnutie.

Prvé pojednávanie vo veci bolo okresným súdom nariadené na 19. novembra 2007, ktoré z dôvodu práceneschopnosti sudkyne bolo odročené na 17. decembra 2007. Sťažovateľka má za to, že za prvé pojednávanie, kde sa konalo vo veci samej a na ktorom bol uskutočnený výsluch sťažovateľky/navrhovateľky, možno považovať až pojednávanie zo dňa 17. decembra 2007, ktoré sa konalo po uplynutí dvoch rokov od podania návrhu na začatie konania. Pojednávanie zo dňa 4. februára 2008 bolo odročené na 31. marca 2008, bez prerokovania veci samej. Na pojednávaní, ktoré sa konalo dňa 31. marca 2008 samotná sťažovateľka a jej právny zástupca podali návrh na výsluch svedkov, ku ktorému sa vyjadril aj právny zástupca odporcu a súd následne odročil pojednávanie na 22. mája 2008. Pojednávanie nariadené na 22. mája 2008 bolo okresným súdom z dôvodu práceneschopnosti sudkyne odročené na neurčito. Nasledujúce pojednávanie bolo okresným súdom vytýčené až na 18. septembra 2008. Na pojednávaní konanom dňa 18. septembra 2008 sa mal uskutočniť výsluch predvolaných svedkov, ale z dôvodu neúčasti odporcu a jeho právneho zástupcu bolo uznesením súdu toto pojednávanie odročené na 3. novembra 2008. Na pojednávaní konanom dňa 3. novembra 2008 boli vypočutí predvolaní svedkovia a súd odročil pojednávanie na 26. januára 2009. Pojednávanie vytýčené na deň 26. januára 2009 bolo z dôvodu práceneschopnosti sudkyne odročené na neurčito. Ďalšie pojednávanie vytýčené na 3. júna 2009, bolo bez prerokovania veci samej odročené na neurčito.

Vo veci bol dňa 7. decembra 2009 okresným súdom ustanovený znalec [REDAKOVANÉ], ktorý svoj znalecký posudok číslo 1/2010 zo dňa 18. februára 2010 predložil okresnému súdu dňa 19. februára 2010. Okresný súd nariadil pojednávanie na 12. októbra 2010. Na uvedenom pojednávaní právny zástupca sťažovateľky/navrhovateľky uviedol výhrady k znaleckému posudku [REDAKOVANÉ], trval na výsluchu znalca a nariadení kontrolného znaleckého dokazovania, ako aj na výsluchu svedka. Súd pojednávanie odročil za účelom doplnenia dokazovania a výsluchu svedkov na 11. januára 2011. Sťažovateľka predložila Okresnému súdu Košice I dňa 17. decembra 2010 svoje písomné stanovisko k znaleckému posudku číslo 1/2010 zo dňa 15. decembra 2010. Na pojednávaní konanom dňa 11. januára 2011 sa vykonal výsluch svedka a uznesením súdu sa odročilo pojednávanie na neurčito z dôvodu vypracovania kontrolného znaleckého posudku.

Uznesením zo dňa 03.03.2011 bolo nariadené okresným súdom kontrolné znalecké dokazovanie a za znalca bol ustanovený [REDAKOVANÉ]. Znalec [REDAKOVANÉ]

██████████ vypracoval kontrolný znalecký posudok číslo 8/2011 dňa 21. augusta 2011 a tento predložil Okresnému súdu Košice I dňa 31. augusta 2011. V kontrolnom znaleckom posudku mal ustanovený znalec za povinnosť zamerať sa na preskúmanie znaleckého posudku vypracovaného ██████████ a mal aj povinnosť zodpovedať otázky sťažovateľky doručené okresnému súdu dňa 20. januára 2011.

Okresný súd sa následne od 31. augusta 2011 až do marca 2015 zaoberal výškou odmeny súdneho znalca ██████████.

Ďalšie pojednávanie vo veci bolo vytýčené na 21. augusta 2015.

Vo veci teda bolo do dnešného dňa nariadených 10 pojednávanií.“.

3. S ohľadom na uvedené sa sťažovateľka s poukazom na rozhodovaciu prax ústavného súdu domnieva, že došlo k porušeniu jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v dôsledku zbytočných prietáhov v konaní okresného súdu vedeného pod sp. zn. 34 C 137/2005, a to z dôvodu nečinnosti a neefektívnej činnosti okresného súdu. Podľa názoru sťažovateľky dôvody zbytočných prietáhov v konaní spočívajú „... najmä v neprimeranom časovom odstupe od podania návrhu na začatie konania po termín prvého pojednávania vo veci, ako aj v neprimeraných časových intervaloch medzi nariadenými pojednávaniami, nakoľko od novembra 2011 až do augusta 2015 nebolo nariadené žiadne pojednávanie.

Konanie spôsobujúce prietahy podľa názoru sťažovateľky spočíva taktiež v skutočnosti, že okresný súd od konca augusta 2011 až do marca 2015 riešil výšku odmeny súdneho znalca ██████████, čo nie je možné považovať za konanie vo veci samej. Uvedené skutočnosti sú výlučne dôsledkom postupu súdu a nemôžu byť na ťarchu sťažovateľke.“.

V závere sťažnosti sťažovateľka upriamuje pozornosť ústavného súdu na podanie sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu, ktorý na sťažnosť odpovedal listom sp. zn. Spr 108/14 z 11. septembra 2014, v ktorom uznal sťažnosť za dôvodnú a za vzniknuté prietahy v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 137/2005 sa ospravedlnil.

4. S ohľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vo veci vydal tento nález:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 137/2005 porušené bolo.

2. Prikazuje Okresnému súdu Košice I vo veci konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 12 000 eur (slovom dvanásťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Košice I povinný zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice I je povinný nahradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 355,73 eur (slovom tristopäťdesiatpäť eur a sedemdesiattri centov) na účet právneho zástupcu JUDr. Radka Timkaniča do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

5. Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. I. ÚS 508/2015-12 z 18. novembra 2015 v zmysle dikcie ustanovenia § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ju prijal na ďalšie konanie. Zároveň vyzval predsedu okresného súdu a následne i právneho zástupcu sťažovateľky, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa k sťažnosti vyjadril, aby v stanovenej lehote uviedol chronológiu úkonov súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 137/2005 a zaslal príslušný podkladový spis okresného súdu.

6. Predseda okresného súdu sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 67/14 doručeným ústavnému súdu 10. decembra 2015, v ktorom, argumentujúc chronológiou jednotlivých procesných úkonov okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 137/2005, uviedol, že predmetné konanie „... po právnej, aj skutkovej stránke možno hodnotiť ako zložité, avšak ani zložitost' veci nemôže mať za následok, že súd po dobu 10 rokov ani raz vo veci meritórne nerozhodol. Súd vo veci nariadil niekoľko pojednávaní, vykonal dokazovanie výsluchmi svedkov, dvakrát nariadil znalecké dokazovanie, ale vo veci nepostupoval vždy efektívne keď napr. až po dvoch

rokoch od začatia konania, na pojednávaní dňa 17. 12. 2007, uložil žalobkyni upresniť žalobný nárok, toto upresnenie doručil žalovanému na pojednávaní dňa 4. 2. 2008 a pojednávanie bez prejednanja veci odročil z dôvodu, aby sa žalovaný k upresneniu nároku mohol vyjadriť, taktiež pojednávanie nariadené na 21. 8. 2015 (poznámka po viac ako 9 rokoch) po formálnom prejednaní veci bez náležitého odôvodnenia odročil na neurčito a uložil účastníkom konania písomne oznámiť ďalšie návrhy na dokazovanie aj napriek tomu, že do zápisnice sa vyjadрили, že ďalšie návrhy na dokazovanie nemajú.

Ďalšou skutočnosťou, ktorá prispela k celkovej dĺžke konania sú aj viacnásobné zmeny v osobe zákonného sudcu.

Na základe vyššie uvedeného hodnotím sťažnosť [REDAKOVANÉ] ako čiastočne dôvodnú.“.

Predseda okresného súdu zároveň ústavnému súdu oznámil, že súhlasí s upustením od verejného pojednávania o tejto ústavnej sťažnosti, a zaslal nasledujúcu chronológiu procesných úkonov:

„Konanie vo veci sp. zn. 34 C 137/2005 sa začalo 12. 12. 2005. Sťažovateľka v konaní vystupuje na procesnej strane žalobkyne. Predmetom konania je nárok o náhradu za bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia a náhradu účelných nákladov vynaložených s liečením.

Vec bola pridelená na prejednanie a rozhodnutie do oddelenia 34C sudkyňi JUDr. Lučivjanskej.

Po zabezpečení prípravy pojednávania podľa § 114 OSP súd nariadil prvé pojednávanie na 19. 11. 2007. Toto pojednávanie bolo z dôvodu práceneschopnosti sudkyne odročené na 17. 12. 2007.

Pojednávanie dňa 17. 12. 2007 súd po prejednaní veci odročil na 4. 2. 2008 za účelom upresnenia žalobného nároku.

Žalobkyňa dňa 21. 1. 2008 doručila súdu upresnenie žalobného nároku.

Na pojednávaní dňa 4. 2. 2008 bolo upresnenie žalobného nároku doručené žalovanému, ktorý vzhľadom na skutočnosť, že sa nemohol oboznámiť s týmto upresnením, požiadal súd o odročenie pojednávania s tým, že svoje písomné stanovisko k upresnenému nároku doručí súdu. Pojednávanie bolo odročené na 31. 3. 2008.

Na pojednávaní dňa 31. 3. 2008 súd vec prejednal a pojednávanie odročil na 22. 5. 2008 za účelom doplnenia dokazovania výsluchom navrhnutých svedkov.

Pojednávajúce nariadené na 22. 5. 2008 bolo z dôvodu práceneschopnosti sudkyne odročené na neurčito.

Ďalší termín pojednávajúceho bol nariadený na 18. 9. 2008. Pojednávajúce nariadené na 18. 9. 2008 bolo na žiadosť žalovanej odročené bez prejednaní veci na 3. 11. 2008.

Na pojednávajúce dňa 3. 11. 2008 súd vykonal dokazovanie a pojednávajúce odročil na 26. 1. 2009 za účelom výsluchu ďalšieho svedka.

Pojednávajúce nariadené na 26. 1. 2009 bolo z dôvodu práceneschopnosti sudkyne odročené na neurčito.

Dňa 10. 3. 2009 bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie sudkyne JUDr. Novotnej Mlinárcsikovej.

Ďalší termín pojednávajúceho bol nariadený na 3. 6. 2009.

Na pojednávajúce nariadené na 3. 6. 2009 sa nedostavil predvolaný svedok. Pojednávajúce bolo odročené na neurčito za účelom nariadenia znaleckého dokazovania.

Uznesením č. k. 34 C 137/2005-127 z 7. 12. 2009 súd nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odvetvia chirurgia a traumatológia [REDAKOVANÉ]

Znalec doručil znalecký posudok a vyúčtovanie odmeny a náhrady hotových výdavkov za podaný posudok 19. 2. 2010. Uznesením č. k. 34 C 137/2005-155 z 16. 3. 2010 súd priznal odmenu znalcovi [REDAKOVANÉ]

Ďalší termín pojednávajúceho súd nariadil na 12.10.2010. Pojednávajúce nariadené na 12. 10. 2010 po prejednaní veci bolo odročené na 11. 1. 2011 za účelom doplnenia dokazovania.

Na pojednávajúce dňa 11. 1. 2011 súd doplnil dokazovanie výsluchom svedka a pojednávajúce odročil na neurčito za účelom vypracovania kontrolného znaleckého posudku.

Uznesením č. k. 34 C 137/2005-181 z 3. 3. 2011 súd nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odvetvia chirurgia a traumatológia [REDAKOVANÉ].

Znalec doručil znalecký posudok a vyúčtovanie odmeny za znalecký úkon 31. 8. 2011.

Dňa 2. 11. 2011 bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie sudkyne JUDr. Lučivjanskej.

Uznesením č. k. 34 C 137/2005-218 súd priznal znalcovi odmenu za podaný znalecký posudok. Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie znalec. Dňa 5. 10. 2012 bol spis

s opravným prostriedkom predložený na rozhodnutie Krajskému súdu v Košiciach. Krajský súd v Košiciach uznesením č. k. 1 Co 255/2012-239 z 31. 10. 2012 zrušil uznesenie súdu prvého stupňa a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

Dňa 16. 5. 2013 bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie sudkyňi JUDr. Raganovej.

Dňa 7. 1. 2014 súd požiadal o výsluch znalca Okresný súd Rimavská Sobota. Dňa 10. 2. 2014 bolo dožiadanie vrátené súdu bez vybavenia.

Dňa 20. 11. 2014 súd vykonal informatívny výsluch znalca [REDACTED] mimo pojednávania.

Dňa 15. 1. 2015 bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie sudkyňi JUDr. Lučivjanskej.

Uznesením č. k. 34 C 137/2005-284 z 25. 3. 2015 súd priznal znalcovi odmenu a náhradu hotových výdavkov za podaný znalecký posudok.

Ďalší termín pojednávania bol nariadený na 21. 8. 2015. Na pojednávaní dňa 21. 8. 2015 súd vec prejednal a pojednávanie odročil na neurčito za účelom, aby účastníci konania doručili ďalšie návrhy na dokazovanie.“

7. Sťažovateľka podaním doručeným ústavnému súdu 7. januára 2016 oznámila súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci. Písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu (bod 6), ktoré jej bolo zaslané, nezaujala.

8. Ústavný súd následne so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde vo veci sťažnosti sťažovateľky upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. Z uvedeného dôvodu senát predmetnú sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe podanej ústavnej sťažnosti, písomne podaného stanoviska okresného súdu, chronológie procesných úkonov okresného súdu a na základe predloženého súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 34 C 137/2005.

II.

9. Po vykonaní kontroly ústavnému súdu zaslanej chronológie procesných úkonov okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 137/2005 na základe obsahu okresným súdom predloženého na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu považoval ústavný súd skutočnosti uvedené v chronológii za preukázané.

Nad rámec chronológie však ústavný súd pre úplnosť a jasný obraz o priebehu konania okresného súdu udáva tieto zistenia zo súdneho spisu sp. zn. 34 C 137/2005:

- 12. decembra 2005[~] súdu bolo doručené podanie označené ako „*Návrh na vydanie platobného rozkazu*“ a bola mu priradená sp. zn. 15 Ro 6051/2005, až následne bolo podanie podľa jeho obsahu preradené do „C“ registra a bola mu pridelená sp. zn. 34 C 137/2005,

- 18. januára 2006[~] súd vyzval žalobkyňu na doručenie kópií príloh žaloby,

- 31. januára 2006[~] na základe výzvy súdu mu boli doručené fotokópie príloh návrhu zo strany žalobkyne,

- 9. februára 2006[~] súd uznesením č. k. 34 C 137/2005-44 vyzval žalovaného na vyjadrenie k návrhu na začatie konania,

- 13. marca 2006[~] súdu bola doručená žiadosť žalovaného o predĺženie lehoty na vyjadrenie,

- 5. júna 2006[~] urgencia súdu na zaslanie vyjadrenia žalovaného,

- 21. júna 2006[~] súdu bolo zaslané vyjadrenie žalovaného,

- 27. júla 2006[~] úpravou súdu bolo nariadené doručenie vyjadrenia žalovaného žalobkyňi,

- 20. septembra 2006[~] súdu bolo doručené vyjadrenie žalobkyne,

- 12. marca 2008[~] súdu bol doručený návrh žalobkyne na doplnenie dokazovania,

- 28. marca 2008[~] súdu bolo doručené vyjadrenie žalovaného,

- 9. apríla 2008[~] súdu bolo doručené podanie žalovaného (oznámenie požadovaných údajov),

- 16. septembra 2008[~] súdu bolo doručené ospravedlnenie žalovaného z neúčasti na nariadenom pojednávaní a žiadosť o odročenie pojednávania,

- 4. novembra 2008 a 24. novembra 2008[~] súdu boli doručené požadované informácie zo strany žalovaného,
- 28. októbra 2009[~] súdu boli doručené otázky pre znalca zo strany žalobkyne,
- 1. decembra 2009[~] súdu boli doručené otázky pre znalca zo strany žalovaného,
- 11. novembra 2009[~] súdu bolo doručené vyjadrenie žalovaného k znaleckému posudku,
- 17. decembra 2010[~] súdu bolo doručené stanovisko žalobkyne k znaleckému posudku,
- 20. januára 2011[~] súdu bol doručený návrh žalobkyne na doplnenie dokazovania,
- 3. marca 2011[~] okresný súd uznesením č. 1. 34 C 137/2005-180 priznal [REDAKOVANÉ] svedočné,
- 20. júna 2013[~] súd zaslal [REDAKOVANÉ] výzvu na špecifikáciu jednotlivých úkonov v súvislosti s vypracovaním znaleckého posudku predloženého súdu,
- 17. júla 2013[~] súdu bolo doručené podanie [REDAKOVANÉ],
- 25. novembra 2014[~] súdu bolo doručené vyúčtovanie odmeny [REDAKOVANÉ] za znalecký posudok č. 10/2014,
- 12. februára 2015[~] písomné upozornenie predsedu okresného súdu na priet'ahy a uloženie povinnosti konať efektívne a urýchlene,
- 4. decembra 2015[~] výzva súdu adresovaná žalobkyni na predloženie znaleckého posudku, ktorý si mala dať vypracovať na vlastné náklady.

III.

10. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

11. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

12. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 137/2005 dochádzalo k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

13. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom...

14. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (m. m. I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01).

15. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z ustanovenia § 6 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie. Ak závisí rozhodnutie od posúdenia skutočností, na ktoré treba odborné vedomosti, ustanoví súd podľa § 127 OSP po vypočutí účastníkov znalca.

16. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú:

1. právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje,
2. správanie účastníka súdneho konania a
3. postup samotného súdu.

V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľku (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

16.1 Predmetom konania pred okresným súdom je rozhodovanie vo veci náhrady za bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia a náhrady účelných nákladov spojených s liečením spolu vo výške 66 976,43 eur. Podľa názoru ústavného súdu i napriek skutočnosti, že v danom prípade možno vzhľadom na nutnosť vykonania znaleckého

dokazovania, ako i kontrolného znaleckého dokazovania považovať napadnuté konanie po vecnej stránke za právne zložitejšie, ide o druh konania, ktorého metodika postupu je upravená tak v hmotnoprávných predpisoch, ako aj v procesných predpisoch a v prípade ktorého súdy disponujú dostatkom stabilizovanej a rozsiahlej judikatúry.

Hoci ústavný súd uznáva, že takéto spory sú v istých prípadoch svojou povahou skutkovo náročnejšie na dokazovanie, samotnú skutkovú zložitost' (na ktorú poukázal vo svojom vyjadrení k sťažnosti predsedu okresného súdu) však nemožno dávať do súvislosti s dlhotrvajúcou neefektívnou činnosťou okresného súdu.

Ústavný súd sa domnieva, že zákonný sudca prejavil váhavosť a nerozhodnosť vo svojej rozhodovacej činnosti a uspokojil sa s formalizovaným postupom opakovania súdnych pojednávaní bez meritórneho rozhodnutia vo veci. Uvedené potvrdil vo vyjadrení (bod 6) i samotný predseda okresného súdu.

16.2 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania účastníkov súdneho konania, ústavný súd pri preskúmaní spisu nezistil žiadnu okolnosť, ktorou by samotná sťažovateľka akýmkoľvek významným spôsobom prispela k zbytočným prieťahom v konaní.

16.3 Napokon ústavný súd hodnotil samotný postup okresného súdu z hľadiska posudzovania, či v právnej veci sťažovateľky došlo k zbytočným prieťahom. Sťažovateľka v sťažnosti poukazovala najmä na celkovú dĺžku trvania namietaného súdneho sporu (10 rokov) bez právoplatného rozhodnutia vo veci, najmä však na neefektívnu a nesústredenú činnosť súdu, ktorý len mechanicky nariad'oval pojednávania, ktoré odročoval bez meritórneho posúdenia veci.

Ústavný súd v kontexte tohto posudzovania prieťahov v konaní konštatuje, že postup okresného súdu v namietanom konaní sa skutočne vyznačoval viacerými obdobiami nečinnosti okresného súdu, a to:

- od 20. septembra 2006 (keď bolo súdu zaslané vyjadrenie žalobkyne k vyjadreniu žalovaného k návrhu na začatie konania) do 19. novembra 2007 (keď bolo vo veci nariadené prvé pojednávanie, ktoré bolo z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne odročené na 17. december 2007),

- od 22. mája 2008 (keď bolo pojednávanie u dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne odročené na neurčito) do 18. septembra 2008 (keď sa konalo pojednávanie, ktoré bolo bez prerokovania veci odročené na 3. november 2008),

- od 26. januára 2009 (keď bolo pojednávanie u dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne odročené na neurčito) do 3. júna 2009 (keď sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito na účely nariadenia znaleckého dokazovania), v uvedenom období došlo k zmene zákonného sudcu,

- od 16. marca 2010 (keď súd uznesením č. k. 34 c 137/2005-155 priznal znalcovi [REDAKOVANÉ], odmenu za podaný znalecký posudok) do 12. októbra 2010 (keď sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 11. január 2011 na doplnenie dokazovania),

- od 31. augusta 2011 (keď znalec [REDAKOVANÉ] doručil súdu vypracovaný znalecký posudok a vyúčtovanie odmeny) do mája 2012 (keď súd uznesením č. k. 34 C 137/2005-218 priznal [REDAKOVANÉ] odmenu za podaný znalecký posudok), v uvedenom období došlo k zmene zákonného sudcu,

- od 6. júna 2012 (keď bolo súdu doručené odvolanie [REDAKOVANÉ] voči rozhodnutiu č. k. 34 C 137/2005-218) do 5. októbra 2012 (keď bol spis spolu s opravným prostriedkom predložený na rozhodnutie o odvolaní Krajskému súdu v Košiciach),

- od novembra 2012 (keď bol súdny spis vrátený súdu po tom, čo Krajský súd v Košiciach uznesením č. k. 1 Co 255/2012-239 z 31. októbra 2012 zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie) do 20. júna 2013 (keď súd vyzval [REDAKOVANÉ] na špecifikáciu jednotlivých úkonov v súvislosti s vypracovaným znaleckým posudkom), v uvedenom období došlo opätovne k zmene zákonného sudcu,

- od 12. júla 2013 (keď [REDAKOVANÉ] súdu na jeho žiadosť zaslal špecifikáciu úkonov) do 20. novembra 2014 [keď súd vykonal informatívny výsluch znalca [REDAKOVANÉ] mimo pojednávania (dňa 7. januára 2014 síce súd požiadal o výsluch znalca Okresný súd Rimavská Sobota, avšak dožiadanie bolo 10. decembra 2014 vrátené súdu bez vybavenia, pozn.)],

- od 25. novembra 2014 (keď bolo súdu doručené vyúčtovanie odmeny [REDAKOVANÉ] za znalecký posudok č. 10/2014) do 23. marca 2015 (keď súd uznesením č. k. 34 C 137/2015-284 priznal znalcovi odmenu a náhradu hotových výdavkov za podaný znalecký posudok), v uvedenom období došlo opäť k zmene zákonného sudcu a navyše

12. februára 2015 bolo do spisu doručené písomné upozornenie predsedu okresného súdu na prieťahy v konaní,

- od 23. marca 2015 do 21. augusta 2015 (keď sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito).

17. Ústavný súd tiež pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07, III. ÚS 109/07).

18. Napriek tomu, že okresný súd niekoľkokrát vykonal procesné úkony spojené s prípravou pojednávania, v posudzovanej veci nebolo za viac ako 10 rokov právoplatne rozhodnuté. Navyše okresný súd sa v dôsledku neefektívnej a nesústredenej činnosti od 31. augusta 2011 do 25. marca 2015 zaoberal výlučne len otázkou priznania odmeny [REDAKOVANÉ] za vypracovaný znalecký posudok č. 10/2014.

V tejto súvislosti ústavný súd opakovane poukazuje i na vyjadrenie predsedu okresného súdu, s ktorým sa v plnom rozsahu stotožňuje:

„... súd vo veci nariadil niekoľko pojednávania, vykonal dokazovanie výsluchmi svedkov, dvakrát nariadil znalecké dokazovanie, ale vo veci nepostupoval vždy efektívne keď napr. až po dvoch rokoch od začatia konania, na pojednávaní dňa 17. 12. 2007, uložil žalobkyni upresniť žalobný nárok, toto upresnenie doručil žalovanému na pojednávaní dňa 4. 2. 2008 a pojednávanie bez prejednania veci odročil z dôvodu, aby sa žalovaný k upresneniu nároku mohol vyjadriť, taktiež pojednávanie nariadené na 21. 8. 2015 (poznámka po viac ako 9 rokoch) po formálnom prejednaní veci bez náležitého odôvodnenia odročil na neurčito a uložil účastníkom konania písomne oznámiť ďalšie návrhy na dokazovanie aj napriek tomu, že do zápisnice sa vyjadrili, že ďalšie návrhy na dokazovanie nemajú.“

19. Obranu okresného súdu tkvejúcu vo viacnásobnej zmene osoby zákonného sudcu nemožno akceptovať. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov

spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote.

Viacnásobná zmena osoby zákonného sudcu v súdnom konaní nemôže byť pripočítaná na ťarchu účastníka konania a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil.

20. Na základe uvedeného ústavný súd hodnotí postup okresného súdu v označenom konaní za taký, ktorý bol síce miestami poznačený nečinnosťou okresného súdu, avšak ktorému v prvom rade chýbala efektívnosť a ktorý v konečnom dôsledku nesmeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky a prispel k celkovej dĺžke napadnutého konania (10 rokov) bez právoplatného skončenia veci.

V napadnutom konaní došlo k prietahom, ktoré neboli v prevažnej väčšine spôsobené zložitou vecou či v dôsledku správania účastníkov konania, ale najmä v dôsledku neefektívneho a nesústredeného postupu okresného súdu.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd rozhodol, že v namietanom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

21. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 137/2005 došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

22. V súlade s § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd okresnému súdu prikázal, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 137/2005 konal bez zbytočných prietáhov.

IV.

23. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

24. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

25. Keďže ústavný súd rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj jej žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Sťažovateľka žiadala, aby jej bolo priznané primerané finančné zadosťučinenie v sume 12 000 €, poukazujúc najmä na dlhotrvajúcu právnu neistotu.

26. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

27. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

28. Vzhľadom na doterajšiu celkovú dĺžku konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 34 C 137/2005, ako aj naplnenie princípu spravodlivosti ústavný súd považoval priznanie sumy 3 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nepredstavuje realizáciu práva priznaného čl. 46 ods. 3 ústavy, t. j. primerané finančné zadosťučinenie nemožno stotožňovať s odškodným, s náhradou či už za skutočnú škodu, alebo za ušlý zisk.

29. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľke, ktorá bola vo veci namietaného porušenia práva úspešná, vznikli trovy konania z dôvodu jej právneho zastúpenia advokátom.

30. Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania, ktoré sťažovateľke v konaní pred ústavným súdom vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním.

31. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2015 je 139,83 € a hodnota režijného paušálu je 8,39 €.

32. S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľke nárok na úhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2015 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti ústavnému súdu) v sume 296,44 € vrátane režijného paušálu (2 x 139,83 € + 2 x 8,39 €). Odmena právnenému zástupcovi sťažovateľky za poskytnuté právne služby v konaní pred ústavným súdom bola následne zvýšená o 20 % daň z pridanej hodnoty, a tak predstavuje celkovú sumu 355,73 €.

33. Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky JUDr. Radka Timkaniča (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

34. Ústavný súd nevyhovел v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľka žiadala priznať finančné zadost'učinenie nad ústavným súdom priznanú sumu uvedenú v bode 3 výroku nálezu. Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto nálezu.

35. Vzhľadom na znenie čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. januára 2016